

Μουσουλμάνοι και Ρωμηοί

Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου

Πολλές αναλύσεις γίνονται για τις σχέσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ των θρησκειών, ειδικότερα μεταξύ Μουσουλμανισμού και Χριστιανισμού. Μπορεί να θίξη κανείς πολλές πλευρές του θέματος αυτού, αλλά στο παρόν άρθρο θα ήθελα να εντοπίσω την καταλυτική σημασία του εθνικισμού στην σύγκρουση μεταξύ Μουσουλμανισμού και Ρωμηοσύνης.

1. ΤΟ ΚΟΡΑΝΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΡΩΜΗΟΥΣ

Το Κοράνιο, που είναι το «ιερό βιβλίο» του Μουσουλμανισμού, στο 30ο κεφάλαιο κάνει λόγο για τους Ρωμηούς. Γράφεται:

«Το Στάδιο "α-ρΡουμ"-οι Ρωμιοί... Στο όνομα του ΑΛΛΑΧ, του Ελεήμονα και Φιλανθρώπου. ΑΛΜ (Άλεφ-Λαμ-Μιμ). Νικήθηκαν οι Ρωμιοί. Σε μια γη πολύ κοντινή. Αλλά αυτοί και μετά την ήττα τους (αυτή) σύντομα θα ξανανικήσουν. Σε λίγα χρόνια όμως. Με τον ΑΛΛΑΧ βρίσκεται η απόφαση και για (ο,τι έγινε) στο παρελθόν και για (ο,τι θα γίνει) στο μέλλον. Θα είναι η Ημέρα που οι Πιστοί θα χαίρονται, με την βοήθεια του ΑΛΛΑΧ.

Βοηθά εκείνον που θέλει. Και είναι Παντοδύναμος, Ελεήμονας. (Είναι) η υπόσχεση του ΑΛΛΑΧ. Ποτέ ο ΑΛΛΑΧ δεν εκτρέπεται από την υπόσχεσή Του».

Ο Αλύ Νουρ στην διδακτορική του διατριβή με τίτλο «Το Κοράνιον και το Βυζάντιον» υποστηρίζει ότι ο Μωάμεθ εδώ δεν αναφέρεται γενικά στους Έλληνες, όπως μεταφράσθηκε παλαιότερα το κεφάλαιο αυτό σε άλλη έκδοση, αλλά στους Ρωμηούς. Μελετώντας το Κοράνιο στην αραβική γλώσσα ισχυρίζεται ότι η επικεφαλίδα του κεφαλαίου αυτού δεν είναι «οι Έλληνες», αλλά οι «Αρρούμ», που αποτελείται από δύο λέξεις, το Αλ που είναι άρθρο και το Ρουμ, και δηλώνει τους Ρωμηούς, δηλαδή τους Ορθοδόξους Χριστιανούς της Ρωμαϊκής-Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Έτσι, η ανάγνωση του κεφαλαίου αυτού στο Κοράνιο δηλώνει ότι στις πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ Ρωμηών και Περσών της περιόδου εκείνης, οι Πέρσες νίκησαν τους Ρωμηούς, αλλά έπειτα από λίγο θα νικήσουν οι Ρωμηοί τους Πέρσες με την βοήθεια του Θεού, οπότε θα χαρούν οι πιστοί, δηλαδή οι Άραβες Μουσουλμάνοι. Φαίνεται σαφέστατα μια συμπάθεια των Μουσουλμάνων προς τους Ρωμηούς, διότι είναι και οι δύο «λαοί της Βίβλου».

Αυτό πρέπει να εξετασθή από την άποψη ότι οι Άραβες, αλλά και ο Μωάμεθ, ασκούσαν το εμπόριο μεταξύ Ρωμηών και Περσών, διατηρούσαν την γραμμή Συρία-Υεμένη, μεταφέροντας τα αγαθά της Ανατολής στο Βυζάντιο και είχαν περισσότερη σχέση με την Ρωμανία-Βυζάντιο. Ακόμη, οι Μουσουλμάνοι Άραβες έτρεφαν σεβασμό στον Βυζαντινό πολιτισμό, τον οποίον προσέλαβαν και τον οικειοποιήθηκαν σε πολλά σημεία, αλλά έτρεφαν θαυμασμό και στην Βυζαντινή εξουσία.

2. ΔΥΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

Η Nadia Maria El Cheiki, διδάκτορας του Χάρβαντ και Καθηγήτρια του Αμερικανικού Πανεπιστημίου της Βηρυττού σε σχετική μελέτη της με τίτλο «Το Βυζάντιο θεωρούμενο από τους Άραβες», μεταξύ των άλλων αναφέρεται στις δύο διαφορετικές ερμηνείες του χωρίου αυτού του Κορανίου που προαναφέρθηκε.

Ισχυρίζεται, με επιχειρήματα, ότι η ερμηνεία που κυριαρχούσε στους Μουσουλμάνους μέχρι τον 11ο αιώνα για το 30ο κεφάλαιο του Κορανίου ήταν αυτή που δόθηκε πιο πάνω, ότι δηλαδή νικήθηκαν οι Ρωμηοί από τους Πέρσες, αλλά πολύ σύντομα οι Ρωμηοί θα νικήσουν τους Πέρ-

σες, πράγμα το οποίο θα χαροποιήση τους πιστούς Μουσουλμάνους. Όμως, από τον 11ο αιώνα και μετά διαδιδόταν μια εντελώς αντίθετη ερμηνεία, ότι δηλαδή οι Ρωμηοί νίκησαν τους Πέρσες, αλλά στην συνέχεια οι Πέρσες θα νικήσουν τους Ρωμηούς και έτσι οι πιστοί Μουσουλμάνοι θα χαρούν.

Οπότε, η πρώτη αυθεντική ερμηνεία είναι ότι οι Μουσουλμάνοι είναι με το μέρος των Ρωμηών, ενώ η δεύτερη μεταγενέστερη ερμηνεία είναι ότι οι Μουσουλμάνοι είναι με το μέρος των Περσών. Και οι δύο αυτές ερμηνείες συνυπάρχουν με κυρίαρχη την πρώτη.

Είναι ενδιαφέρον όμως το να δούμε πως εξηγείται αυτή η αλλαγή ερμηνείας του χωρίου αυτού του Κορανίου.

3. Η ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΧΘΡΑ

Όπως προαναφέρθηκε οι Άραβες εξ αρχής συνεργάζονταν με τους Ρωμηούς -Βυζαντινούς κυρίως με το εμπόριο και προσέλαβαν τις πολιτισμικές παραδόσεις τους, επηρεάστηκαν από τους Μονοφυσίτες και τους Νεστοριανούς, οι οποίοι ζούσαν στα ανατολικά σύνορα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, αλλά αργότερα οι διαθέσεις τους άλλαξαν έναντι των Ρωμηών -Βυζαντινών. Πρέπει να υπήρξε ένα σημαντικό και συνταρακτικό γεγονός.

Ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης, όπως το συναντούμε και σε άλλες βιβλιογραφικές πηγές, υποστήριζε ότι η στροφή των Αράβων εναντίον των Ρωμηών -Βυζαντινών παρατηρήθηκε όταν η θρησκεία του Ισλάμ επεκτάθηκε προς Ανατολάς και εξισλαμίσθηκαν οι Πέρσες, που μέχρι τότε ήταν κυρίως Ζωροάστρες.

Τότε το αιώνιο μίσος των Περσών εναντίον των αρχαίων Ελλήνων, όπως εκδηλώθηκε κατά τους ελληνοπερσικούς πολέμους, και εναντίον των Ρωμηών πέρασε και στον Μουσουλμανισμό. Δηλαδή, όσο ο Μουσουλμανισμός παρέμεινε στην Αραβία, διατηρούσε μια καλή σχέση με τους Βυζαντινούς, μάλιστα δε εθεωρείτο και αίρεση του Χριστιανισμού και όχι ως θρησκεία. Όταν, όμως, ο Μουσουλμανισμός διείσδυσε στην Περσία, τότε προσέλαβε αυτό το εχθρικό στοιχείο που διατηρούσαν οι Πέρσες εναντίον των Ελλήνων, οπότε το εθνικό μίσος έγινε και θρησκευτικό.

Βέβαια, αυτή η αλλαγή διαθέσεως των Μουσουλμάνων εναντίον των Χριστιανών αυξήθηκε και από την αχαρακτήριστη συμπεριφορά των

δυτικών Χριστιανών, που με τους Σταυροφόρους προξένησαν διάφορες καταστροφές στις περιοχές τους.

Και το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι συγκρούσεις μεταξύ θρησκειών πρέπει να εξετάζονται και μέσα από την προοπτική του εθνικισμού από οπουδήποτε κι αν προέρχεται, χωρίς να ευθύνονται απόλυτα οι θρησκείες. Ο εθνοφυλετισμός, όταν επενδύεται με θρησκευτικά στοιχεία, γίνεται πολύ επικίνδυνος. Το ίδιο ισχύει και όταν οι διάφορες παγκόσμιες πολιτικές και διάφοροι πολιτικοί ανταγωνισμοί χρησιμοποιούν την θρησκεία για τους σκοπούς τους και στην συνέχεια την ενοχοποιούν.

Βεβαίως, ευθύνονται και οι θρησκευτικοί ηγέτες, όταν ενσυνείδητα η ασυνείδητα γίνονται συμμετοχοί σε αυτό το επικίνδυνο «παιχνίδι» για την ανθρωπότητα.—

Δημοσιεύθηκε στο ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 17-7-2009